

KPK REPUBLIKA SLOVENIJA
KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE

INTEGRITETA | ODGOVORNOST | TRANSPARENTNOST

NASPROTJE INTERESOV, OMEJITVE POSLOVANJA, DARILA, LOBIRANJE TER INTEGRITETA IN KRŠITVE V PRAKSI

Katja MIHELIC SUŠNIK
Vodja Službe za operativo
6. junij 2024

www.kpk-rs.si

KPK REPUBLIKA SLOVENIJA
KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE

INTEGRITETA | ODGOVORNOST | TRANSPARENTNOST

PROGRAM USPOSABLJANJA

10. 00 – 12. 00: nasprotje interesov, omejitve poslovanja, darila in lobiranje

12. 00 – 12. 15: odmor

12. 15 – 13. 00: integriteta in kršitve v praksi

KPK REPUBLIKA SLOVENIJA
KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE

INTEGRITETA | ODGOVORNOST | TRANSPARENTNOST

NASPROTJE INTERESOV

Sistemsko pojasnilo o nasprotju interesov:

<https://www.kpk-rs.si/storage/uploads/0d8b3379-c768-4285-abf6-b3007d97d54d/Sistemsko-pojasnilo-o-nasprotju-interesov.pdf>

www.kpk-rs.si

KPK REPUBLIKA SLOVENIJA
KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE

INTEGRITETA | ODGOVORNOST | TRANSPARENTNOST

ZIntPK- SUBSIDIARNOST UPORABE

Ta zakon velja za javni sektor, če drug zakon vprašanj, ki so urejena s tem zakonom, ne ureja drugače.

ZIntPK- SUBSIDIARNOST UPORABE

Najpomembnejše vprašanje, ki si ga mora oseba, ki opravlja javne naloge, postaviti v povezavi s tem, ali gre v konkretnem primeru za nasprotje interesov po določbah ZIntPK, je, ali v prvi vrsti predstavlja uradno osebo ali zunanjega člana po določbah ZIntPK. Ker pa na področju urejanja nasprotja interesov velja več specialnih predpisov, ki področje urejajo materialnopravno **za posamezne skupine zavezancev** ali pa **postopkovno**, je treba poznati tudi te predpise.

ZIntPK- SUBSIDIARNOST UPORABE

- določbe ZIntPK GLEDE nasprotja interesov se uporabljajo za postopke, v katerih izločitev uradne osebe NI urejena z drugim zakonom („dvojna subsidiarnost“)
- **Zakon o splošnem upravnem postopku (ZUP) (tudi ZP-1 in ZIN napotujeta na ZUP)**
- **Zakon o javnih uslužbencih (ZJU) – uradniki in uradniki na položaju, medtem ko strokovno tehnična DM - ZIntPK**
- **Zakon o javnem naročanju (ZJN-3) – postopki javnega naročanja – 91. člen (Dkom) – evidenčna naročila - ZIntPK**
- **Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1K) – novi člani glede povezanih oseb, ki veljajo za člane organov upravljanja in nadzora v družbah po ZGD, v lasti občin – se uporabljajo določbe tako ZIntPK kot ZGD-1K**

KPK REPUBLIKA SLOVENIJA
KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE

INTEGRITETA | ODGOVORNOST | TRANSPARENTNOST

NASPROTJE INTERESOV

okoliščine, v katerih **zasebni interes uradne osebe** ali osebe, ki jo subjekt javnega sektorja imenuje kot zunanjega člana komisije, sveta, delovnih skupin ali drugega primerljivega telesa, vpliva ali ustvarja videz, da vpliva, na nepristransko in objektivno opravljanje **njenih javnih nalog**

KPK REPUBLIKA SLOVENIJA
KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE

INTEGRITETA | ODGOVORNOST | TRANSPARENTNOST

KDO SO URADNE OSEBE

Funkcionarji

➤ poslanci državnega zbora, člani državnega sveta, predsednik republike, predsednik vlade, ministri, državni sekretarji, sodniki ustavnega sodišča, sodniki, državni tožilci, generalni sekretar vlade, generalni sekretar predsednika republike, šef kabineta predsednika republike, namestnik generalnega sekretarja predsednika republike, svetovalec predsednika republike, generalni sekretar državnega zbora, sekretar državnega sveta, funkcionarji v drugih državnih organih in lokalnih skupnostih, poslanci iz Republike Slovenije v Evropskem parlamentu, če njihove pravice in obveznosti niso drugače urejene z akti Evropskega parlamenta in drugi funkcionarji iz Republike Slovenije v evropskih institucijah in drugih mednarodnih institucijah, če jih tja napoti Republika Slovenija, ter člani sveta Banke Slovenije, če njihove pravice in obveznosti niso drugače urejene z zakonom, ki ureja Banko Slovenije, in drugimi predpisi, ki obvezujejo Banko Slovenije;

Uradniki na položaju in drugi javni uslužbenci

➤ generalni direktorji, generalni sekretarji ministrstev, predstojniki organov v sestavi ministrstev, predstojniki vladnih služb, osebe s posebnimi pooblastili v Banki Slovenije, načelniki upravnih enot, direktorji oziroma tajniki občinskih uprav;

KDO SO URADNE OSEBE

Poslovodne osebe

➤ direktorji in člani kolektivnih poslovodnih organov javnih agencij, javnih skladov, javnih zavodov, javnih gospodarskih zavodov in drugih oseb javnega prava, ki so posredni uporabniki državnega proračuna ali proračuna lokalne skupnosti, pravnih oseb, ki jih je ustanovila država ali lokalna skupnost, javnih podjetij, gospodarskih družb in drugih pravnih oseb, v katerih imata država ali lokalna skupnost večinski delež ali prevladujoč vpliv;

Člani organov upravljanja, vodenja, nadzora v subjektih javnega sektorja

➤ npr. člani sveta javnih zavodov; člani nadzornega odbora v občinah ipd.

Uslužbenci zaposleni v Banki Slovenije

KPK REPUBLIKA SLOVENIJA
KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE

INTEGRITETA | ODGOVORNOST | TRANSPARENTNOST

ZASEBNI INTERES URADNE OSEBE

pomeni premoženjsko ali nepremoženjsko korist zanjo, za njene **družinske člane** in za druge fizične ali pravne osebe, s katerimi ima ali je imela ta oseba ali njen družinski član **osebne, poslovne ali politične stike**

KPK REPUBLIKA SLOVENIJA
KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE

INTEGRITETA | ODGOVORNOST | TRANSPARENTNOST

DRUŽINSKI ČLANI

so zakonec, otroci, posvojenci, starši, posvojitelji, bratje, sestre in osebe, ki s posameznikom živijo v skupnem gospodinjstvu ali v zunajzakonski skupnosti.

STIKI

Osebni stiki

- zasebnopravne narave

Poslovni stiki

- stiki pri opravljanju dela oziroma v zvezi z nalogami; poslovno razmerje, nekdanja zaposlitev, avtorske pogodbe ipd.

Politični stiki

- dejavnost političnih strank (organi stranke, ne zgolj članstvo)

Pri stikih je pomembna NJIHOVA INTENZIVNOST!

RAVNANJE URADNE OSEBE (37. in 38. člen ZIntPK)

- **Uradna oseba** mora biti v zvezi s svojo službo ali funkcijo pozorna na vsako nasprotje interesov in se mu je dolžna izogniti.
- Uradna oseba, ki ob nastopu službe ali funkcije ali med njenim izvajanjem ugotovi obstoj okoliščin, ki bi lahko vplivale ali ustvarile videz, da vplivajo na nepristransko in objektivno opravljanje njenih javnih nalog, navedene okoliščine **nemudoma razkrije neposredno nadrejenemu ali od njega pooblašeni osebi.**
- Uradna oseba svoje službe ali funkcije in informacij, ki jih pridobi pri opravljanju svoje funkcije oziroma službe, ne sme uporabiti za to, da bi sebi ali komu drugemu uresničila nedovoljen zasebni interes.
- Uradna oseba mora takoj, ko ugotovi obstoj okoliščin nasprotja interesov, prenehati z delom v zadevi, razen če bi bilo nevarno odlašati, ter o izločitvi in okoliščinah nasprotja interesov najkasneje v roku treh delovnih dni pisno obvestiti svojega nadrejenega oziroma predstojnika.

RAVNANJE NADREJENEGA/PREDSTOJNIKA/KOLEKTIVNEGA ORGANA (37. in 38. člen ZIntPK)

- **Nadrejena oseba oziroma predstojnik** čim prej, **najkasneje pa v petih dneh od prejema obvestila obrazloženo odloči, ali se uradno osebo izloči iz postopka obravnave in odločanja o zadevi, ali oseba nadaljuje z delom.** Zoper to odločitev ni pravnega sredstva.
- Kadar je uradna oseba del **kolektivnega organa**, o njeni izločitvi odloči ta organ. Uradna oseba pri odločanju o lastni izločitvi ne sme sodelovati.
- Če nadrejena oseba oziroma predstojnik ali kolektivni organ odloči, da bo uradna oseba kljub nasprotju interesov nadaljevala z delom v zadevi, ji lahko da obvezujoče obrazložene usmeritve za ravnanje in odločanje, pri čemer mora zasledovati javni interes. Nadrejena oseba oziroma predstojnik ali kolektivni organ sprejeto odločitev v petih dneh po njenem sprejemu posreduje Komisiji.
- Če nadrejena oseba oziroma predstojnik ali kolektivni organ o izločitvi **ne odloči v roku ali če uradna oseba nima nadrejene osebe oziroma predstojnika, uradna oseba o obstoju okoliščin nasprotja interesov v petih dneh obvesti komisijo.** Komisija v petih dneh od prejema obvestila odloči o obstoju oziroma neobstoju nasprotja interesov in o načinu izoginitve nasprotju interesov.

KPK REPUBLIKA SLOVENIJA
KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE

INTEGRITETA | ODGOVORNOST | TRANSPARENTNOST

USTREZNO UKREPANJE

Predvsem v primerih nastanka okoliščin, ki izvirajo iz osebnih, poslovnih in političnih stikov, je dejansko nasprotje interesov bolj odvisno od tehtanja okoliščin, zato uradna oseba z delom v zadevi preneha ter PISNO obvesti predstojnika, ki o njeni izločitvi PISNO odloči z obrazložitvijo odločitve – PISNO PREDSTOJNIK ODLOČI TUDI V PRIMERU SAMOIZLOČITVE!

POMEMBNO

- Jasno razvidna izločitev posameznika iz zapisnika – pisnost glede celotnega postopka izločitve.
- Izločitev posameznika v celoti – torej iz postopka obravnave, razprave in odločanja – vzdržanje pri glasovanju ni dovolj.

POSTOPEK PRED KOMISIJO

- Komisija lahko uvede postopek ugotavljanja nasprotja interesov (2 leti).
- O ugotovitvah seznanjeni pristojni organ ali delodajalca in določi rok v katerem jo je dolžan obvestiti o sprejetih ukrepih.
- Komisija lahko obvesti tudi nadzorni organ subjekta javnega sektorja in ga pozove, naj izvede ali odredi ukrepe za preprečitev ponovne kršitve, lahko pa tudi ukrepe za uveljavljanje odgovornosti uradne osebe, njenega nadrejenega ali predstojnika.

KPK REPUBLIKA SLOVENIJA
KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE

INTEGRITETA | ODGOVORNOST | TRANSPARENTNOST

POSTOPEK PRED KOMISIJO

➤ Prekrškovni postopek zoper uradno osebo:

Z globo od 400 do 1.200 eurov se kaznuje za prekršek posameznik, ki se v nasprotju z določbo prvega odstavka 38. člena tega zakona ne izloči iz postopka obravnave in odločanja v zadevi, in pisno ne obvesti nadrejenega oziroma predstojnika, ali v nasprotju z določbo petega odstavka 38. člena tega zakona ne obvesti Komisije.

Primeri

- Predsednik komisije javnega razpisa za dodeljevanje sredstev organizacijam je hkrati član upravnega odbora (tajnik) enega izmed društev, ki je prejelo sredstva iz tega razpisa, in je sodeloval v postopku odločanja o dodelitvi sredstev temu društvu.
- V razpisni komisiji sodeluje družinski član poslovodne osebe podjetja, ki se je na razpis prijavilo.
- Predsednik razpisne komisije podpiše sklep o dodelitvi sredstev podjetju, v katerem je bil pred tremi meseci poslovodna oseba, pri čemer se je sicer iz postopka izločil.
- Občinski svetnik, ki je hkrati član KMVVI je na seji KMVVI razpravljal in glasoval o kandidatih za svet javnega zavoda, med katerimi je bil on sam/njegov družinski član, glasoval je tudi na seji občinskega sveta.
- Ravnatelj osnovne šole je v izbirnem postopku za učitelja telovadbe izbral in pogodbo podpisal s svojim sinom.
- Ravnatelj osnovne šole je v izbirnem postopku za učitelja telovadbe podpisal pogodbo s svojim sinom, ki ga je izbrala natečajna komisija, v kateri ni sodeloval.

KPK REPUBLIKA SLOVENIJA
KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE

INTEGRITETA | ODGOVORNOST | TRANSPARENTNOST

OMEJITVE POSLOVANJA

Sistemska pojasnilo o omejitvah poslovanja:

<https://www.kpk-rs.si/storage/uploads/8340618d-38ab-4413-bcbd-4e2ff0d6e35e/Sistemska-pojasnilo-o-omejitvah-oz-prepovedi-poslovanja.pdf>

www.kpk-rs.si

Zaradi subsidiarne uporabe ZIntPK, se določbe ZIntPK o omejitvah poslovanja ne uporabljajo za primere, **ko je dolžnost financiranja določenega subjekta določena z zakonom**. ZIntPK se po izrecni določbi prvega odstavka 3. člena v javnem sektorju uporablja le, če drug zakon vprašanj, ki so urejena s tem zakonom, ne ureja drugače, zato omejitve poslovanja med naročniki in subjekti ne veljajo za financiranje oziroma pridobivanje sredstev, ki je določeno kot zakonska dolžnost naročnika in naročnik ta sredstva predvidi kot proračunsko postavko za znanega uporabnika.

OMEJITVE POSLOVANJA (35. člen ZIntPK)

Organ ali organizacija javnega sektorja, ki je zavezan postopek javnega naročanja voditi skladno s predpisi, ki urejajo javno naročanje, ali izvaja postopek podeljevanja koncesij ali drugih oblik javno-zasebnega partnerstva, **ne sme naročati blaga, storitev ali gradenj, sklepati javno – zasebnih partnerstev ali podeliti posebnih ali izključnih pravic subjektom, v katerih je funkcionar, ki pri tem organu ali organizaciji opravlja funkcijo, ali njegov družinski član:**

- udeležen kot poslovodja, član posloводства ali zakoniti zastopnik
- je neposredno ali preko drugih pravnih oseb v več kot 5 % udeležen pri ustanovitelskih pravicah, upravljanju ali kapitalu.

OMEJITVE POSLOVANJA (35. člen ZIntPK)

Prepoved na podlagi drugega odstavka 35. člena ZIntPK velja tudi za poslovanje naročnika (organa ali organizacije javnega sektorja) **s funkcionarjem ali njegovim družinskim članom kot fizično osebo**, na podlagi četrtega odstavka 35. člena pa se prepoved poslovanja razteza tudi na ožje dele občine (vaške, krajevne ali četrtne skupnosti), ki imajo lastno pravno subjektiviteto, če je občinski funkcionar član ožjega dela občine ali če se posamezen posel lahko sklene le z njegovim soglasjem.

OMEJITVE POSLOVANJA (35. člen ZIntPK)

Ločimo dve kategoriji poslov:

- posle, pri katerih velja **absolutna omejitev oz. prepoved poslovanja**, če so izpolnjeni zakonski pogoji (to so naročila blaga, storitev ali gradenj, podeljevanje koncesij, sklepanje drugih oblik javno-zasebnega partnerstva ter podeljevanje posebnih ali izključnih pravic) in
- posle, pri katerih je **poslovanje dovoljeno pod pogojem, da funkcionar spoštuje pravila o dolžnem izogibanju nasprotju interesov**

ABSOLUTNE OMEJITVE POSLOVANJA

Omejitve oziroma absolutna prepoved poslovanja torej velja v dveh vrstah postopkov:

- v postopkih naročanja blaga, storitev ali gradenj, pri čemer gre za postopke javnega naročanja v (naj)širšem pomenu besede
- v postopkih sklepanja javno-zasebnega partnerstva, vključno s podeljevanjem koncesij in podeljevanjem posebnih ali izključnih pravic (v nadaljevanju za vse oblike uporabljamo izraz javno-zasebno partnerstvo)

ABSOLUTNE OMEJITVE POSLOVANJA

- Omejitve poslovanja so podane tudi pri sklepanju pogodb s podizvajalci, kadar jim naročnik **neposredno plača opravljeno delo**. Določb ZIntPK namreč ni dovoljeno oziroma možno obiti na način, da bi na javno naročilo kandidiral izvajalec, dejanski oziroma glavni del posla pa bi opravil njegov podizvajalec, ki z naročnikom neposredno ne sme sodelovati.
- Tvrsten maneuver, ko se v posel vključi tretjo osebo in to z namenom zaobiti določbe ZIntPK, lahko pomeni kršitev integritete.

IN-HOUSE pogodbe

Kar se tiče sklepanja pogodb na področju naročanja blaga, storitev in gradenj med organi javnega sektorja in javnimi podjetji oziroma drugimi gospodarskimi subjekti, nad poslovanjem katerih ima organ javnega sektorja nadzor («in-house» pogodbe) ali pa gre za oddajo naročil po pravilih t.i. »public-public« naročanja, **omejitve poslovanja ne veljajo pod pogoji oziroma v primerih kot jih določa 28. člen ZJN-3.**

IZJAVA 5. ODSTAVEK 35. ČLENA

Novela ZIntPK-C je uvedla **dolžnost fizične osebe oziroma poslovnega subjekta**, da v postopku podeljevanja koncesije, sklepanja javno-zasebnega partnerstva ali v postopku javnega naročanja oziroma če javno naročilo ni bilo izvedeno, pred sklenitvijo pogodbe z organom ali organizacijo javnega sektorja, **poda pisno izjavo**, da (fizična oseba oziroma poslovni subjekt) ni povezan s funkcionarjem in po njenem vedenju tudi ni povezan z družinskim članom funkcionarja na način, določen v prvem odstavku 35. člena ZIntPK. Pisne izjave ni treba pridobiti v t.i. »evidenčnih« postopkih (nabava blaga, storitev ali gradnja pod mejnim pragom za uporabo ZJN-3), tudi če se tak posel zaključi s pogodbo.

IZJAVA 5. ODSTAVEK 35. ČLENA

Ne glede na to, da v določenih primerih pridobivanje pisne izjave ni potrebno, pa **v teh primerih še vedno veljajo določbe glede omejitev poslovanja, ne glede na to kakšna je vrednost posla (tudi v primeru nakupa knjige, ki je vredna 20 EUR) in ne glede na to, na kakšen način je bil posel sklenjen (z naročilnico ali pogodbo). Pridobivanje izjave torej v nobenem primeru ne dovoljuje poslovanja s subjekti in v situacijah, za katere velja absolutna prepoved poslovanja.**

RELATIVNE OMEJITVE POSLOVANJA

Absolutna prepoved poslovanja **ne velja** za postopke oziroma druge načine pridobivanja sredstev, ki ne pomenijo naročanja blaga, storitev ali gradenj oziroma katerekoli oblike javno-zasebnega partnerstva, **pod pogojem**, da so pri tem dosledno spoštovane določbe ZIntPK ali drugega zakona o dolžnosti izogibanja nasprotju interesov oziroma **pod pogojem, da se funkcionar dosledno izloči iz vseh faz odločanja o sklenitvi in izvedbi postopka ali posla (v nasprotnem primeru nastopijo posledice kot v primeru prepovedi poslovanja).**

➤ vsi posli, sklenjeni na podlagi postopkov oziroma vsako pridobivanje sredstev, ki ne pomeni naročanja blaga, storitev ali gradenj ali javno-zasebnega partnerstva, **dovoljeni** tudi med organom, v katerem funkcionar opravlja funkcijo, in subjektom, s katerim je isti funkcionar ali njegov družinski član poslovodno, upravljavsko, kapitalsko ali lastniško povezan, **če je izpolnjen poseben pogoj – to pa je, da so dosledno spoštovane določbe o izogibanju nasprotju interesov na strani posameznega funkcionarja v celoti, v vseh fazah posla ali postopka (od najbolj začetne do čisto končne).**

RELATIVNE OMEJITVE POSLOVANJA

Posli oziroma dodeljevanje sredstev, ki so ob doslednem spoštovanju določb o dolžnem izogibanju nasprotju interesov dovoljeni, so npr. naslednji:

- javni razpisi za dodelitev sredstev za financiranje ali sofinanciranje javnih zavodov, nosilcev javnih pooblastil, društev in drugih neprofitnih organizacij,
- javni razpisi, namenjeni spodbujanju in naložbam v kmetijstvo,
- različne oblike državnih in občinskih pomoči (pomoč ob rojstvu otroka, pomoč mladim družinam, pomoč v primeru naravnih nesreč, oprostitev plačila komunalnega prispevka ipd.),
- dodeljevanje štipendij,
- in podobno.

RELATIVNE OMEJITVE POSLOVANJA - PRIMERI

Poslovanje oziroma dodeljevanje sredstev je dovoljeno v naslednjih primerih:

- občina na javnem razpisu za spodbujanje razvoja gospodarstva sredstva dodeli subjektu, ki je v lasti žene občinskega svetnika te občine;
- občina dodeli štipendijo županovi hčerki;
- občinska svetnica prejme občinska sredstva iz naslova pomoči ob rojstvu otroka;
- občina na javnem razpisu za sofinanciranje ukrepov ohranjanja in spodbujanja razvoja kmetijstva in podeželja dodeli sredstva kmetijskemu gospodarstvu v lasti podžupanovega sina;
- občina na javnem razpisu za sofinanciranje programov društev in zvez društev s področja spodbujanja razvoja turizma sredstva dodeli društvu, katerega zakonita zastopnica je občinska svetnica;
- občina na javnem razpisu za sofinanciranje vzdrževanja objektov, namenjenih za opravljanje javne gasilske službe sredstva dodeli gasilskemu društvu, katerega predsednik je občinski svetnik

PRAVNE POSLEDICE KRŠITEV

Pogodba ali druge oblike pridobivanja sredstev, ki so v nasprotju z določbami 35. člena ZIntPK, **nične**. Ničnost torej nastopi:

- v primeru, ko se kljub obstoju absolutne prepovedi sklene posel
- v primeru, ko se sklene posel ali druga oblika dodelitve sredstev, pri kateri je formalno ali neformalno sodeloval ali vplival funkcionar, ki bi moral biti zaradi obstoja nasprotja interesov izločen.

Pravica do uveljavljanja ničnosti ne zastara.

OP PO PRENEHANJU FUNKCIJE FUNKCIONARJA

- bivši funkcionar še dve leti po prenehanju funkcije v razmerju do organa, pri katerem je opravljal svojo funkcijo, **ne sme nastopati kot predstavnik (to je zakoniti ali statutarni zastopnik ali pooblaščenec) poslovnega subjekta, ki s tem organom ima ali vzpostavlja poslovne stike.** V tem primeru torej ne gre za omejitve poslovanja, ampak za omejitev zastopanja oziroma predstavljanja. Če se bivši funkcionar pojavi pri svojem bivšem organu kot predstavnik poslovnega subjekta, ki s tem organom ima ali vzpostavlja poslovne stike, mora organ o tem takoj (nemudoma) oziroma najpozneje v roku 30 dni obvestiti Komisijo.
- organ, v katerem je funkcionar opravljal funkcijo, **v roku enega leta po prenehanju funkcije ne sme poslovati s subjektom, v katerem je bivši funkcionar neposredno ali preko drugih pravnih oseb v več kot 5 % udeležen pri ustanoviteljskih pravicah, upravljanju oziroma kapitalu. (NE VELJA ZA DRUŽINSKE ČLANE)**

KPK REPUBLIKA SLOVENIJA
KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE

INTEGRITETA | ODGOVORNOST | TRANSPARENTNOST

DOLŽNOSTI FUNKCIONARJEV

Podatke, ki vključujejo osebno ime, EMŠO, naslov stalnega bivališča, podatke o organu, pri katerem funkcionar opravlja funkcijo, datum nastopa in prenehanja omejitve ter naziv, sedež, matično in davčno številko poslovnega subjekta, so funkcionarji **dolžni pisno sporočiti organu**, kjer opravljajo funkcijo, in sicer v **enem mesecu po nastopu funkcije**, nato pa najkasneje v **osmih dneh po vsaki spremembi** (izstop iz subjekta, spremenjen način udeležbe, višina deleža, ipd.). Funkcionarjem, ki niso povezani z nobenim subjektom, o tem ni potrebno poročati organu. Funkcionarji podatkov o subjektih ne poročajo Komisiji, temveč **organu, kjer opravljajo funkcijo**.

DOLŽNOSTI ORGANOV/ORGANIZACIJ

➤ Organ je dolžan podatke, ki jih pridobi od funkcionarjev, najkasneje v 15 dneh od prejema podatkov (to se nanaša tudi na vse spremembe, ki jih poročajo funkcionarji) sporočiti Komisiji, kar stori preko elektronskih obrazcev, ki so dostopni na spletnih straneh Komisije. **Organu ni potrebno poročati o tem, da funkcionar (ali njegov družinski član) nima subjektov**, v katerih bi bil udeležen kot poslovodja, član posloводства ali zakoniti zastopnik ali bi bil neposredno ali preko drugih pravnih oseb v več kot 5 % udeležen pri ustanoviteljskih pravicah, upravljanju ali kapitalu.

➤ V seznam subjektov, ki ga vodi organ in za katere veljajo omejitve poslovanja ter v elektronske obrazce, ki jih posreduje Komisiji, se **ne vpisujejo funkcionarji in njihovi družinski člani kot fizične osebe**. Na te povezave mora organ paziti posebej in jih upoštevati.

KPK REPUBLIKA SLOVENIJA
KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE

INTEGRITETA | ODGOVORNOST | TRANSPARENTNOST

DARILA

Sistemsko pojasnilo o prepovedih in omejitvah v zvezi s sprejemanjem daril v javnem sektorju

<https://www.kpk-rs.si/storage/uploads/a1982907-ff71-4d05-839a-f41661abdc5c/Sistemsko-pojasnilo-o-prepovedih-in-omejitvah-v-zvezi-s-sprejemanjem-daril-v-javnem-sektorju-2023.pdf>

www.kpk-rs.si

Darila in integriteta uradne osebe

- uradne osebe morajo pri opravljanju svoje funkcije oziroma dela ves čas delovati v javnem interesu → integriteta uradne osebe
- **sprejem darila** je lahko problematičen z dveh vidikov:
 - ravnanje oziroma odločanje je posledično lahko pristransko (podkupovanje je kaznivo dejanje)
 - videz, da dano darilo vpliva na odločanje oziroma ravnanja uradne osebe

PRAVNA REGULACIJA OMEJITEV PRI SPREJEMANJU DARIL

DO LETA 2020

UREDITEV ZA FUNKCIONARJE

ZIntPK

Pravilnik o omejitvah in dolžnostih funkcionarjev v zvezi s sprejemanjem daril

➔ nadzor KPK

UREDITEV ZA JAVNE USLUŽBENCE

ZJU

Uredba o omejitvah in dolžnostih javnih uslužbencev v zvezi s sprejemanjem daril

➔ nadzor MJU

NOVA UREDITEV OD LETA 2020 DALJE

URADNE OSEBE

ZIntPK-C

Pravilnik o omejitvah in dolžnostih uradnih oseb v zvezi s sprejemanjem daril

NADZOR

**notranji – subjekt javnega sektorja
zunanji – KPK**

PRAVNA REGULACIJA OMEJITEV PRI SPREJEMANJU DARIL

➤ ZIntPK

- 4. člen: definicije zavezancev (uradne osebe)
- 30. člen: prepovedi in omejitve

➤ Pravilnik o omejitvah in dolžnostih uradnih oseb v zvezi s sprejemanjem daril

TEMELJNO PRAVILO – PREPOVED SPREJEMANJA DARIL

Uradna oseba ne sme sprejemati daril ali drugih koristi v zvezi z opravljanjem svoje funkcije ali javne službe ali v zvezi s svojim položajem.

Daril v zvezi z opravljanjem funkcije ali javne službe ali v zvezi s položajem uradne osebe ne smejo sprejemati tudi **družinski uradne osebe**.

NAMEN → uradna oseba ne sme sprejemati daril, ki bi lahko vplivala na zakonitost, objektivnost in nepristranskost njenega delovanja pri opravljanju funkcije/službe/položaja

URADNE OSEBE IN DRUŽINSKI ČLANI

URADNE OSEBE

- funkcionarji
- uradniki na položaju in drugi javni uslužbenci
- uslužbenci, zaposleni v Banki Slovenije
- poslovodne osebe in člani organov upravljanja, vodenja in nadzora v subjektih javnega sektorja

DRUŽINSKI ČLANI

- zakonec
- otroci
- posvojenci
- starši
- posvojitelji
- bratje, sestre
- osebe, ki s posameznikom živijo v skupnem gospodinjstvu ali v zunajzakonski skupnosti

IZJEME OD TEMELJNE PREPOVEDI SPREJEMANJA DARIL

PROTOKOLARNA DARILA

uradna oseba in/ali
njen družinski član

PRILOŽNOSTNA DARILA MANJŠE VREDNOSTI

uradna oseba

PROTOKOLARNA DARILA

- darila, ki jih dajo tuje ali domače pravne ali fizične osebe ob **SLUŽBENIH DOGODKIH**
- protokolarno darilo lahko **V IMENU ORGANA** sprejmeta uradna oseba ali njen družinski član
- ne glede na vrednost, **POSTANEJO LAST DELODAJALCA** uradne osebe

PRILOŽNOSTNA DARILA MANJŠE VREDNOSTI

- darilo, ki se **tradicionalno ali običajno** izroča **ob določenih dogodkih** (kulturnih, slavnostnih, zaključkih izobraževanja, usposabljanja, praznikih ipd.) ali **ob opravljanju diplomatskih aktivnosti**
- **ne sme presegati vrednosti 100 EUR** (z vključenim DDV) – ne glede na obliko darila in število darovalcev istega darila
- priložnostno darilo manjše vrednosti lahko **v lasti obdrži uradna oseba, ki je darilo sprejela**

DOLŽNO RAVNANJE V PRIMERU PONUJENEGA DARILA, KI NE SODI MED IZJEME

- v primeru ponujenega darila, ki ne sodi med protokolarna darila ali med priložnostna darila manjše vrednosti, mora uradna oseba
 - ✓ darovalca **opozoriti na prepoved sprejemanja daril** in
 - ✓ **zavrniti** ponujeno darilo

Enako velja za družinskega člana uradne osebe

- Če darovalec pri darilu kljub temu **vztraja**, sta uradna oseba oziroma njen družinski član **darilo dolžna izročiti delodajalcu uradne osebe**

PREPOVEDANA DARILA – ABSOLUTNA PREPOVED SPREJEMA

Ne glede na navedene izjeme pa uradna oseba ali njen družinski član v nobenem primeru (tudi če gre za protokolarno ali priložnostno darilo manjše vrednosti) ne sme sprejeti darila:

- če bi izročitev ali sprejem takega darila pomenila **kaznivo dejanje**
- če je to **prepovedano po drugem zakonu ali z na njegovi podlagi izdanimi predpisi**
- če se kot darilo izročajo **denar, vrednosti papirji, darilni in vrednostni boni ter kartice in drage kovine**
- če bi sprejem darila **vplival ali ustvarjal videz, da vpliva, na nepristransko in objektivno opravljanje javnih nalog uradne osebe**

Darilo, ki lahko vpliva ali ustvarja videz, da vpliva na objektivno in nepristransko opravljanje javnih nalog uradne osebe

- dano v kratkem časovnem obdobju **pred ali po odločitvi subjekta** javnega sektorja, s katero je ta **odločil o pravici ali obveznosti darovalca** ali njegovih družinskih članov
- katerega vrsta, oblika ali vrednost znatno **odstopa od okoliščin izročitve darila** ali
- podarjeno s strani darovalca, ki ima s subjektom javnega sektorja **poslovne stike** ali jih šele vzpostavlja

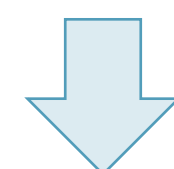

RAVNANJE V PRIMERU PREJEMA PREPOVEDANIH DARIL

ABSOLUTNA PREPOVED SPREJEMANJA DARIL

uradna oseba ali njen družinski član morata tako darilo zavrniti, vrniti darovalcu oziroma z njim ravnati v skladu s predpisi

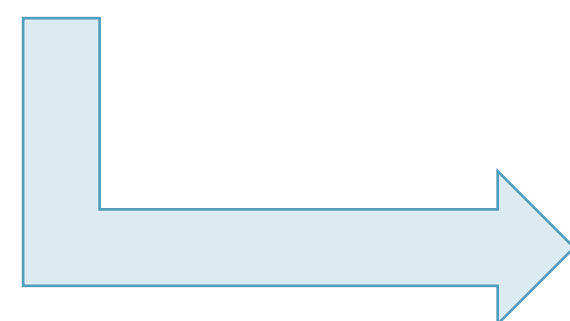

tako darilo v nobenem primeru ne sme postati last prejemnika ali njegovega delodajalca

KAJ NI DARILO V SMISLU ZINTPK

DARILO SIMBOLNEGA POMENA, ki se tradicionalno izroča ob določenih dogodkih (plakete, značke, zastavice, promocijski material in drugi predmeti podobne narave)

Za ta darila ne veljajo prepovedi in omejitve sprejemanja daril, kot jih določata ZIntPK in Pravilnik

DOLŽNOSTI PREJEMNIKA PRILOŽNOSTNEGA ALI PROTOKOLARNEGA DARILA

- ➔ Takoj, ko je to mogoče, najkasneje pa v 8 dneh **izpolniti obrazec za evidentiranje prejetega darila** (tudi če je darilo prejel družinski član uradne osebe) – [neobvezen vzorec obrazca](#)
- ➔ **Obrazec izročiti osebi, ki vodi seznam daril** pri subjektu javnega sektorja
- ➔ V seznam se vpišejo naslednji podatki:
 - ✓ Navedba, ali gre za protokolarno ali priložnostno darilo
 - ✓ Vrsta darila
 - ✓ Ocenjena vrednost darila in način določitve vrednosti
 - ✓ Darovalec
 - ✓ Okoliščine izročitve darila

V seznam **ni treba vpisati darila zanemarljive vrednosti** → darilo, ki ne presega vrednosti 50 EUR

DOLŽNOSTI SUBJEKTA JAVNEGA SEKTORJA

- ➔ vodi seznam prejetih daril (nad 50 EUR) za uradne osebe in njihove družinske člane
- ➔ do 31. marca tekočega leta posreduje Komisiji seznam prejetih daril v preteklem letu – [elektronski obrazec](#)

Subjektom javnega sektorja, katerih uradne osebe in njihovi družinski člani **v preteklem letu niso prejeli darila v vrednosti nad 50 evrov, Komisiji ni treba posredovati seznama prejetih daril**

- ➔ na primeren način **objaviti v svojih uradnih prostorih in v drugih prostorih, kjer se posluje s strankami**, katere so omejitve v zvezi s sprejemanjem daril s strani uradnih oseb in kakšen je postopek njihove izročitve – [neobvezen vzorec obvestila](#)

KRŠITVE IN PREKRŠKOVNE SANKCIJE

POSAMEZNIK – URADNA OSEBA

- **globa od 400 do 1.200 evrov za posameznika, ki:**
 - V nasprotju z določbami 30. člena ZIntPK sprejme darilo v zvezi z opravljanjem svoje funkcije ali javne službe ali v zvezi s svojim položajem

ODGOVORNA OSEBA ORGANA JAVNEGA SEKTORJA in PRAVNA OSEBA

- **globa od 400 do 4.000 evrov za odgovorno osebo, ki:**
 - Komisiji ne posreduje seznama daril
- **globa od 400 do 100.000 evrov za pravno osebo, ki:**
 - Komisiji ne posreduje seznama daril

PRIMERI IZ PRAKSE

- **Ob zaključku šolskega leta želijo starši učiteljici, ki v prihodnje njihovih otrok ne bo več učila, podariti darilno kartico v vrednosti 60 evrov, ki jo je mogoče vnovčiti pri različnih ponudnikih.**

Učiteljica je javna uslužbenka in s tem uradna oseba, zato zanjo veljajo določbe 30. člena ZIntPK, ki se nanašajo na prepoved in omejitve v zvezi s sprejemanjem daril. Ker je darilna kartica oblika darilnega bona, je učiteljica, ne glede na njeno vrednost, in ne glede na to, da bi bila dana ob zaključku izobraževanja, torej ob dogodku, ob katerem se darila sicer tradicionalno ali običajno izročajo, ne sme sprejeti. ZIntPK namreč v petem odstavku 30. člena določa, da uradna oseba ali njen družinski član, kamor se uvrščajo tudi učiteljice in učitelji, ne glede na določbe tega člena **ne sme sprejeti darila**, če se kot darilo izročajo denar, vrednostni papirji, **darilni boni** in drage kovine. V navedenih primerih gre torej za prepovedana darila, za katera velja absolutna prepoved sprejema. V skladu s tretjim odstavkom 3. člena Pravilnika bi morala učiteljica tako darilo zavriniti oziroma vrniti darovalcu, tj. staršem.

- **Ali gre v primeru rojstnodnevnega obdarovanja, zbiranja sredstev v primeru smrti bližnjih sorodnikov, obdarovanja ob upokojitvi ali menjavi službe med sodelavci, ki so sicer uradne osebe, za obdarovanje v smislu določb ZIntPK?**

V skladu s prvim odstavkom 30. člena ZIntPK uradne osebe ne smejo sprejemati daril ali drugih koristi v zvezi z opravljanjem svoje funkcije, ali javne službe, ali v zvezi s svojim položajem. Daril v zvezi z opravljanjem funkcije, ali javne službe, ali v zvezi s položajem uradne osebe ne smejo sprejemati niti družinski člani uradne osebe. Pravilnik v 9. točki prvega odstavka 2. člena opravljanje dela podrobneje opredeli kot opravljanje funkcije, nalog in izvrševanje pooblastil na podlagi položaja uradne osebe v subjektu javnega sektorja. Darilo, ki ga uradni osebi podarijo sodelavci zaradi osebnih okoliščin (npr. upokojitev, odhod z delovnega mesta, rojstni dan, smrt bližnjega sorodnika ipd.), ki ni neposredno povezano z opravljanjem njene funkcije, nalog in izvrševanjem pooblastil na podlagi njenega položaja, ne sodi v definicijo darila po ZIntPK, zato se za tako darilo določbe ZIntPK in Pravilnika **ne uporabljajo**.

- **Inšpektor od direktorja poslovnega subjekta, ki je bil predmet inšpekcijskega nadzora, po končanem nadzornem postopku v izraz zahvale za prijaznost prejme steklenico žgane pijače v vrednosti 60 evrov.**

Darilo, s katerim se želi darovalec **uradni osebi zahvaliti za prijaznost pri opravljanju njenih javnih nalog, ne sodi med izjeme od temeljnega pravila o prepovedi sprejemanja daril v javnem sektorju.** Tako darilo namreč ne ustreza definiciji protokolarnega ali priložnostnega darila in torej ne predstavlja darila, ki se tradicionalno ali običajno izroča ob določenih dogodkih (kulturnih, slavnostnih, zaključkih izobraževanja, usposabljanja, ob praznikih ipd.) ali ob opravljanju diplomatskih aktivnosti, prav tako ne sodi med protokolarna darila, ki jih dajo tuje ali domače pravne ali fizične osebe ob službenih dogodkih, kamor sodijo na primer razna srečanja, sestanki, pogostitve, simpoziji in državniški obiski. Če je uradni osebi ali njenemu družinskemu članu ponujeno ali dano darilo, ki ni ne protokolarno darilo ne priložnostno darilo manjše vrednosti, in torej ne sodi v zgoraj navedeni izjemi, je uradna oseba darovalca dolžna opozoriti na prepoved sprejemanja daril in zavrni ponujeno darilo. Inšpektor bi moral direktorja poslovnega subjekta, ki mu je po končanem nadzornem postopku kot izraz zahvale za prijaznost želel podariti steklenico žgane pijače, **opozoriti na prepoved sprejemanja daril in ponujeno darilo obenem tudi zavrni.** Sprejem takega darila bi lahko ustvaril tudi videz, da vpliva na nepristransko in objektivno opravljanje javnih nalog uradne osebe, zato bi ga moral inšpektor zavrni tudi iz tega razloga.

- **Uradna oseba (javni uslužbenec) državnega organa se v Bruslju udeleži mednarodnega dogodka, ki ga organizira Evropska Komisija. Uradna oseba na dogodku prejme rokovnik, USB ključek, pisalo in steklenico za vodo za večkratno uporabo z logotipom Evropske Komisije v skupni vrednosti 30 evrov. Ali mora uradna oseba prejeta darila evidentirati v skladu z ZIntPK?**

Darila, kot so rokovnik, USB ključek, pisalo, steklenica za vodo ipd. z logotipom dogodka oziroma organizatorja dogodka, sodijo med **darila simbolnega pomena**, ki se v skladu s petim odstavkom 3. člena Pravilnika **ne štejejo za darila v zvezi z opravljanjem dela, zato se zanje ne uporabljajo določbe ZIntPK in Pravilnika**, ki se sicer nanašajo na prepovedi in omejitve v zvezi s sprejemanjem daril. **Takih daril tako ni treba evidentirati, uradna oseba jih lahko sprejme in obdrži v lasti ter z njimi razpolaga po svoji volji.**

- **Javni zavod je decembra, ob zaključku koledarskega leta, od poslovnega partnerja prejel darilo, ki je pokvarljivo in je sestavljeno iz prehrambnih izdelkov (kava, čaj, bonboni, praline, suhe mesnine, penina idr.), v skupni vrednosti 60 evrov. Kakšno je pravilno postopanje javnega zavoda v navedenem primeru? Kakšen je pravilen način in prostor hrambe daril, ki imajo rok trajanja?**

Darila, ki se **ob zaključku koledarskega leta običajno izročajo kot poslovna darila** in jih uradnim osebam ali subjektom javnega sektorja podarjajo njihovi poslovni partnerji, sodijo med **darila, ki se tradicionalno ali običajno izročajo ob določenih dogodkih, tudi praznikih, kar izhaja iz tradicij, navad, običajev, poslovnih običajev, diplomatskih aktivnosti ipd.** Taka darila, ki se običajno izročajo ob tovrstnih dogodkih, so v skladu z določbami ZIntPK in Pravilnika **priložnostna darila**, ki jih uradne osebe, ob pogoju da njihova vrednost ne presega 100 evrov, **lahko sprejmejo**. V navedenem primeru gre torej za priložnostno darilo manjše vrednosti, zato ga javni zavod oziroma njegove uradne osebe lahko sprejmejo. Ker je darilo vredno 60 evrov in tako presega vrednost 50 evrov, mora javni zavod oziroma uradna oseba, ki je darilo sprejela v imenu javnega zavoda, takoj, ko je to mogoče, najkasneje pa v 8 dneh, **izpolniti obrazec** za evidentiranje prejetega darila in ga izpolnjenega izročiti osebi, ki v javnem zavodu vodi seznam daril. Ker je bilo naslovljeno na javni zavod (in ne na posamezno uradno osebo), je darilo last javnega zavoda. Oseba, ki je zadolžena za vodenje seznama daril v javnem zavodu, poskrbi za **pravilno uporabo oziroma hrambo darila, pri čemer način razpolaganja s prejetim darilom v navedenem primeru določi predstojnik, torej poslovodna oseba javnega zavoda**. Ker je darilo sestavljeno iz prehrambnih izdelkov, in torej predstavlja pokvarljivo blago, ki ni primerno za hrambo, se v skladu z določbo drugega odstavka 9. člena Pravilnika, če je to mogoče, **uporabi za reprezentanco v javnem zavodu**.

- **Ob 30. obletnici ustanovitve Republike Slovenije je univerza izdala knjigo in jo nato podarila vsem poslancem državnega zbora. Kakšno je pravilno postopanje poslancev v navedenem primeru?**

V navedenem primeru gre za priložnostno darilo, ki se tradicionalno ali običajno izroča ob določenih dogodkih, kot so npr. kulturni, slavnostni, zaključki izobraževanja, usposabljanja, prazniki ipd. Med take dogodke se uvršča tudi počastitev ali praznovanje jubileja, kot je 30. obletnica samostojnosti Republike Slovenije. Ker vrednost knjige ne presega vrednosti 100 evrov, jo poslanci lahko sprejmejo in obdržijo v svoji lasti. Poslancem prejetega darila prav tako ni treba evidentirati in vpisati v seznam prejetih daril, saj gre za darilo zanemarljive vrednosti; vrednost knjige namreč ne presega vrednosti 50 evrov.

KPK REPUBLIKA SLOVENIJA
KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE

INTEGRITETA | ODGOVORNOST | TRANSPARENTNOST

LOBIRANJE

Sistemsko pojasnilo o lobiranju

<https://www.kpk-rs.si/storage/uploads/46fc516d-1c4d-4e31-ae29-15da02f0c5a7/Sistemsko-pojasnilo-o-lobiranju.pdf>

www.kpk-rs.si

LOBIRANJE TEMELJNI ELEMENTI LOBIRANJA

- ✓ **nejaven stik**
(njegova vsebina in namen širši javnosti nista poznana)
- ✓ **namen vplivanja na odločanje** znotraj javnega sektorja **v zadevah javnega pomena**
- ✓ vplivanje v interesu, imenu ali na račun **interesne organizacije**

Navedeni pogoji morajo biti **kumulativno izpolnjeni**

PRAVNA REGULACIJA LOBIRANJA

Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije (ZIntPK)

- definicije pojmov: **interesne organizacije, lobiranje, lobist in lobiranci**

(13. – 16. točka 4. člena ZIntPK)

- pogoji za opravljanje dejavnosti lobiranja
- pravice in dolžnosti lobistov, lobirancev in interesnih organizacij

(VIII. poglavje zakona, 56. – 74. člen ZIntPK)

Kaj je lobiranje?

Izvajanje vplivanja, ko skuša posameznik (lobist) v imenu, interesu ali na račun neke interesne organizacije nejavno vplivati na odločanje odločevalcev (lobirancev), ki so aktivni na področju oblikovanja in sprejemanja zakonodaje, splošnih aktov ter javnih politik

Zakonska definicija lobiranja

(14. točka 4. člena ZIntPK)

Delovanje **lobistov**, ki za **interesne organizacije** izvajajo nejavno vplivanje na odločanje državnih organov, Banke Slovenije, organov lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil

- pri obravnavi in sprejemanju **predpisov in drugih splošnih aktov**
- o **drugih zadevah**

JE LOBIRANJE

vplivanje na obravnavo in sprejem **predpisov** in **drugih splošnih aktov**, ter na odločanje državnih organov in organov ter uprav lokalnih skupnosti ter nosilcev javnih pooblastil o **drugih zadevah** (programi, načrti dela, politični, ekonomski, pravni ukrepi idr.)

NI LOBIRANJE

vplivanje na odločanje o zadevah, ki so predmet sodnih in upravnih postopkov, postopkov JN, v zaposlitvenih, disciplinskih postopkih idr. postopkih, kjer se **odloča o pravicah in obveznostih posameznikov**

Potencialno nezakonita ravnanja oziroma ravnanja v nasprotju s pričakovano integriteto

IZJEME LOBIRANJA

(56.a člen ZIntPK)

- Namen vplivanja na odločanje pri obravnavi in sprejemanju predpisov in drugih splošnih aktov, na področju, ki se neposredno nanaša **na sistemska vprašanja krepitve pravne države, demokracije in varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin**
- Vprašanja, ki po vsebini in obsegu **presejajo interese in koristi posameznikov, neformalnih skupin ali interesnih organizacij**
- Izjema ne izhaja avtomatično iz statusa interesne organizacije (npr. nevladna organizacija, ki deluje na področju varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin), ampak se presoja **vsako posamezno oziroma konkretno delovanje** takšne interesne organizacije

PRIMERI IZJEM

Vplivanje z namenom izboljšanja

- sistemskih predpisov ali politik o delovanju zakonodajne, izvršile ali sodne veje oblasti,
- delovanja podsistemov ali služb javnega sektorja, ki skrbijo za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin,
- sistemskih predpisov na področju socialne države in temeljev ekonomske ureditve države ipd.

KAJ NISO IZJEME?

- če se vplivanje lobista nanaša na **poslovne interese interesne organizacije**, za katero deluje lobist
- kadar je namen vplivanja iskanje ugodnejše rešitve za interesno organizacijo, za katero lobist lobira (npr. njen položaj oziroma status)

DOVOLJENO VPLIVANJE, KI NI LOBIRANJE

- **javno vplivanje** na odločitve javnih oblasti (tiskovne konference, medijski prispevki, odprta pisma, peticije ipd.)
- sodelovanje v **javnem postopku sprejemanja predpisa** (ko je v javni obravnavi, pri čemer pripravljavec sledi postopkom iz Resolucije o normativni dejavnosti po javni objavi predlogov in njihovih nosilcev)
- vlaganje pisnih pobud in predlogov za sprejem politik, predpisov, **katerih sprejem nalagajo že veljavni predpisi**

DOVOLJENO VPLIVANJE

- Ko organi javnih oblasti **sami pozivajo in vabijo k sodelovanju širšo javnost ali ciljne skupine**

(npr. kot člane delovnih skupin ipd., in kadar ti predstavniki interesnih organizacij **delujejo v javnem interesu in ne v zasebnem parcialnem interesu interesnih organizacij**)

IZPOSTAVLJAMO: Državni organi in organi lokalnih skupnosti so **dolžni obveščati registrirane lobiste** v zvezi s področji, za katere so lobisti registrirali interes (register lobistov), oziroma jih **vabiti** na vse javne predstavitve in vse oblike javnih posvetovanj.

LOBIRANCI

(16. točka 4. člena ZIntPK)

FUNKCIONARJI

in

JAVNI USLUŽBENCI

- v državnih organih
- v Banki Slovenije
- v organih in upravi lokalne skupnosti
- pri nosilcih javnih pooblastil

ki odločajo ali sodelujejo
pri obravnavi in sprejemu predpisov,
drugih splošnih aktov in odločitev o drugih zadevah, s katerimi z
namenom lobiranja komunicira lobist

LOBISTI

(15. točka 4. člena ZIntPK)

REGISTRIRANI

- „**profesionalni**“ lobist
- vpisan v register lobistov, ki ga vodi Komisija
- zastopa lahko interese **katerekoli interesne organizacije**, ki ga za to pooblasti (lobiranje je zanj lahko tudi poklicna dejavnost)
- svoje storitve lahko prosto ponuja na trgu

NEREGISTRIRANI

- „**neprofesionalni**“ lobist
- da lahko zakonito lobira, se mu ni treba vpisati v register lobistov, ki ga vodi Komisija
- vendar lahko zastopa le interese **interesne organizacije, v kateri je zaposlen** (s pooblastilom!), **je njen zakoniti zastopnik** (določen z zakonom/aktom o ustanovitvi, prokurist, **ne pa odvetnik!**) **ali njen izvoljeni predstavnik** (predstavniki enot zbornic in združenj dejavnosti, **ne pa član društva, sindikata, zbornice, organa upravljanja ali nadzornega sveta**)
- storitev lobiranja ne sme ponujati na trgu (ne sme lobirati za „druge“ interesne organizacije)

PREPREČEVANJE POJAVA „VRTLJIVIH VRAT“ IN NASPROTJA INTERESOV PRI LOBISTIH

- funkcionar ne sme lobirati **pred potekom dveh let** odkar mu je prenehala funkcija (tretji odstavek 56. člena ZIntPK)
- registrirani („profesionalni“) lobist ne sme biti posameznik, ki je **zaposlen v javnem sektorju** (drugi odstavek 56. člena ZIntPK)

INTERESNE ORGANIZACIJE

(13. točka 4. člena ZIntPK)

pravne osebe zasebnega prava in **druge pravno urejene oblike združevanja** fizičnih ali pravnih oseb (podjetja, zbornice, društva, sindikati, prostovoljske organizacije, zavodi, NVO idr.)

v imenu in na račun katerih lobist opravlja dejavnost lobiranja

IZPOSTAVLJAMO: Vplivanje v imenu in na račun posameznika, tj. za interese fizične osebe ni lobiranje!

DOLŽNOSTI LOBIRANCA

- ✓ **ugotoviti status lobista** ob stiku z lobistom
(od tega podatka je odvisno nadaljnje ugotavljanje dovoljenosti oziroma zakonitosti lobiranja)
- ✓ **zahtevati od lobista**, da se ta pred izvajanjem dejanja lobiranja:
 - **identificira** in
 - pokaže **pooblastilo interesne organizacije** za zastopanje in lobiranje v določeni zadevi*
(vedno velja za registrirane profesionalne lobiste, medtem ko je pooblastilo pri neregistriranih neprofesionalnih lobistih lahko kot eno od možnih dokazil, da je lobist oseba, ki je zaposlena pri interesni organizaciji, za katero lobira. Ali je lobist zakoniti zastopnik ali izvoljeni predstavnik interesne organizacije je razvidno iz javnih evidenc (npr. Ajpes) in/ali spletnih strani interesnih organizacij, npr.)
 - **navede namen in cilj**, zaradi katerega lobira
- ✓ **stik prepoznati kot lobističen**

DOLŽNOSTI LOBIRANCA

- ✓ **zavrnuti lobistični stik oziroma lobista***, če ugotovi oziroma **zazna kršitve** določb ZIntPK s področja lobiranja
 - če ugotovi, oziroma **zazna kršitve** določb ZIntPK s področja lobiranja
 - *(lobiranec lahko privoli v lobističen stik le po predhodnem preverjanju, ali je lobist vpisan v register lobistov pri Komisiji oziroma, ali izpolnjuje pogoje za izjemo od registracije (da je zaposlen v IO, da je zakoniti zastopnik IO ali njen izvoljeni predstavnik)
 - če bi pri stiku z določenim lobistom lobiranec znašel v **okoliščinah nasprotja interesov**
- ✓ **Komisiji prijaviti prepovedana ravnanja lobistov**
(elektronski obrazec „Prijava lobiranja o prepovedanih ravnanjih lobistov“)
- ✓ **SESTAVITI ZAPIS O LOBISTIČNEM STIKU!** – izpolniti elektronski obrazec „Zapisi lobirancev ob stiku z lobisti“

POROČANJE O LOBISTIČNIH STIKIH

Komisija vodi evidenco lobističnih stikov, in sicer:

- za namene izvajanja nadzora nad lobiranjem
- in za namene krepite transparentnosti vplivov na odločanje v zadevah javnega pomena

Podatki, ki izhajajo iz zapisov lobirancev o lobističnih stikih so **javno dostopni na spletnem portalu „Erar“** (<https://erar.si/lobiranje/>)

POROČANJE - LOBIRANCI

Lobiranec mora o lobističnih stikih poročati Komisiji. Za ta namen je Komisija pripravila **dva obrazca**, in sicer:

Zapisi lobirancev ob stiku z lobisti
([povezava do obrazca](#))

v roku osmih dni od stika v vednost svojemu nadrejenemu in Komisiji

Prijava lobiranca o prepovedanih ravnanjih lobistov
([povezava do obrazca](#))

lobiranec je zaznal prepovedana ravnanja lobistov
zavrnitev stika

v roku desetih dni od vzpostavitve stika

PREPOVEDANA RAVNANJA LOBISTOV

(70. člen ZIntPK)

- Lobist **NE SME** lobirati **izven zakonskih okvirov** (kot je določeno v 14. točki 4. člena ZIntPK)
- Lobist lobirancem **NE SME** posredovati **netočnih, nepopolnih** ali **zavajajočih informacij**
- Lobist pri lobiranju **NE SME** ravnati proti predpisom, ki določajo **prepoved sprejemanja daril** v zvezi z opravljanjem funkcije ali javnimi nalogami lobirancev

ZAPIS LOBIRANCA O LOBISTIČNEM STIKU

(68. člen ZIntPK)

- Podatki o lobirancih in organu, pri katerem so zaposlen
(ime in priimek ter položaj ali funkcija lobiranca, naziv organa)
- Podatki o stiku
(datum stika, vrsta stika – osebno, e-pošta idr., namen in cilj lobiranja idr.)
- Podatki o lobistih
(ime in priimek registriranega lobista, vpisanega v register lobistov pri Komisiji; ime in priimek zakonitega zastopnika, zaposlenega ali izvoljenega predstavnika interesne organizacije)
- Podatki o interesnih organizacijah, za katere so lobisti lobirali
- Priloge – dopis, e-pošta in druge priloge

POROČANJE REGISTRIRANIH LOBISTOV IN INTERESNIH ORGANIZACIJ (63. člen ZIntPK)

O dejavnostih lobiranja morajo poročati tudi:

registrirani lobisti

- Komisiji poroča do **31. januarja** za preteklo leto
- Najkasneje v 30 dneh po prenehanju veljavnosti registracije

interesne organizacije

(če so dejanja lobiranja izvajali njihovi zakoniti zastopniki, zaposleni ali izvoljeni predstavniki)

- Komisiji poroča **sproti** ali do **31. januarja** za preteklo leto
- Ne poroča pa neprofitna interesna organizacija zasebnega sektorja, ki nima zaposlenih

PRIMERI IZ PRAKSE

- **Direktor gospodarske družbe (d.o.o.) po elektronski poti na Ministrstvo za finance naslovi dopis, v katerem poda svoje mnenje in pripombe v zvezi s trenutno obveznostjo plačevanja davka od dohodkov pravnih oseb, kot jo določa Zakon o davku na dohodek pravnih oseb. Hkrati priloži predloge sprememb navedenega zakona.**

Gospodarska družba (d.o.o.) je pravna oseba zasebnega prava in se uvršča **med interesne organizacije**. Direktor gospodarske družbe je **zakoniti zastopnik** gospodarske družbe (d.o.o.) kot interesne organizacije in zanj velja izjema od vpisa v register lobistov, je torej neregistrirani lobist. Ministrstvo za finance je državni organ. Funkcionarji in javni uslužbenci ministrstva se uvrščajo **med lobirance**. Dopis s podanim mnenjem in pripombami v zvezi s trenutno ureditvijo zakona ter predlogi sprememb tega zakona predstavljajo **vplivanje na odločanje odločevalcev (lobirancev) pri obravnavi in sprejemanju predpisov (zakona)**. S tem pa gre **za vplivanje na odločanje v zadevah javnega pomena**. V kolikor dopis s pripombami in predlogi ni javno objavljen ali ni na kakšen drug način zagotovljena javnost in transparentnost predmetnega dopisa, gre za **nejavno vplivanje**. Vplivanje izvaja neregistrirani lobist v interesu, imenu ali na račun določene interesne organizacije, tj. točno določene gospodarske družbe (d.o.o.). V opisanem primeru je mogoče ugotoviti, da so **izpolnjeni vsi pogoji zakonitega lobiranja. Lobiranec mora o lobističnem stiku poročati Komisiji, in sicer v roku osmih dni od prejetega dopisa v elektronski obliki preko elektronskega obrazca**. Če je bil predmetni dopis posredovan pristojni osebi znotraj ministrstva, npr. javnemu uslužbencu, ki je vsebinsko pristojen glede na vsebino dopisa, je kot lobiranca potrebno navesti to osebo, sicer se kot lobiranca navede predstojnika organa, tj. ministra. Če je bilo več naslovnikov iste elektronske pošte, Komisiji poroča prvo naslovljeni lobiranec in o tem obvesti ostale naslovnike. Lobiranec pa mora ugotoviti tudi status lobista. Pri tem mu je v pomoč navedba lobista na dopisu, tj. direktor. Ali je lobist dejansko direktor gospodarske družbe, za katero lobira, pa je mogoče preveriti v javno dostopni evidenci AJPES.

- **Direktor gospodarske družbe se osebno pogovarja z ministrom in mu predstavi delovanje oziroma vizijo svoje družbe.**

Gre zgolj za predstavitev delovanja oziroma vizije družbe, ne gre za lobiranje, saj ni elementov vplivanja na odločitve ministra. Komisiji v tem primeru ni treba poročati o lobističnem stiku. V kolikor pa bi v okviru predstavitve direktor gospodarske družbe (kot zakoniti zastopnik interesne organizacije) ministru izrazil željo oziroma predlog, da bi ministrstvo dejavnosti, ki jo opravlja tudi predmetna gospodarska družba, namenilo več finančnih sredstev iz proračuna ali celo ponuja kakšen svoj izdelek/storitev, pa so zaznani elementi vplivanja na odločanje ministra kot odločevalca. V tem primeru gre za lobiranje. Ker gre v tem primeru za lobiranje neregistriranega lobista, mora Komisiji poleg lobiranca o lobističnem stiku poročati tudi gospodarska družba (interesna organizacija).

- **Predsednik gasilskega društva na občinski prireditvi sreča župana in izrazi željo, da se v naslednjem letu v občinskem proračunu več sredstev nameni gasilski dejavnosti ozirom gasilskim društvom v občini.**

Predsednik gasilskega društva je zakoniti zastopnik interesne organizacije, župan ima status lobiranca. Izražena želja predstavlja vplivanje na odločitev župana. Gre za lobiranje. Lobiranec mora Komisiji poročati o lobističnem stiku. Če gasilsko društvo nima zaposlenih, Komisiji ni dolžno poročati, v kolikor zaposlene ima, pa mora o stiku poročati.

- **Pri županu se na sestanku zgloši direktor gospodarske družbe, ki se ukvarja z dejavnostjo gradnje stanovanjskih in poslovnih stavb. Direktor gospodarske družbe na tem sestanku županu predlaga spremembo parcelacije glede priprave Občinskega prostorskega načrta (OPN). Govorita tudi o možnosti priključka bodočih objektov na gospodarsko javno infrastrukturo.**

Gre za vplivanje na odločanje občinskega funkcionarja. Župan je od zakonitega zastopnika interesne organizacije prejel predloge v zvezi s pripravo prostorskega akta. Z občinskimi prostorskimi akti se določijo cilji in izhodišča prostorskega razvoja občine, načrtujejo prostorske ureditve lokalnega pomena ter določijo pogoji umeščanja lokalnih prostorskih ureditev v prostor. Z občinskim prostorskim načrtom se načrtujejo prostorske ureditve lokalnega pomena ter določajo namenska raba prostora in prostorski izvedbeni pogoji za umestitev načrtovanih posegov v prostor. Sestanek ima elemente vplivanja na odločanje lobiranca na lokalni ravni v zadevah javnega pomena. Če občina prejetih predlogov, pripomb, mnenj interesne organizacije ne objavi javno na svoji spletni strani, gre za nejavni lobističen stik **in je o takem stiku potrebno poročati Komisiji**. V tem primeru mora poročati tudi interesna organizacija za dejavnosti lobiranja neregistriranega lobista.

- **Na Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (ali na ministra tega ministrstva) je naslovljena elektronska pošta s prošnjo za sestanek v imenu predsednika športnega društva kot izvoljenega predstavnika interesne organizacije zasebnega prava.**

Zgolj prošnja ne vsebuje elementov lobiranja, saj ni mogoče zaznati elementov vplivanja na odločanje lobiranca s strani lobista. V tem primeru ne gre za lobiranje in poročanje Komisiji ni potrebno.

KPK REPUBLIKA SLOVENIJA
KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE

INTEGRITETA | ODGOVORNOST | TRANSPARENTNOST

ODMOR

Nadaljujemo ob 12.15h

www.kpk-rs.si

KPK REPUBLIKA SLOVENIJA
KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE

INTEGRITETA | ODGOVORNOST | TRANSPARENTNOST

INTEGRITETA IN KRŠITVE V PRAKSI

www.kpk-rs.si

KPK REPUBLIKA SLOVENIJA
KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE

INTEGRITETA | ODGOVORNOST | TRANSPARENTNOST

INTEGRITETA

»integriteta« je pričakovano delovanje ter odgovornost posameznikov in organizacij pri preprečevanju in odpravljanju tveganj, da bi bila oblast, funkcija, pooblastilo ali druga pristojnost za odločanje uporabljena **v nasprotju z zakonom, pravno dopustnimi cilji in etičnimi kodeksi**

INTEGRITETA

V zvezi z integriteto je sodišče že zavzelo enotno stališče ter v več sodnih odločbah pojasnilo, da je zakonodajalec pojma »pričakovano delovanje« in »integriteta« **pustil vsebinsko odprta in prepustil njuno vsebinsko opredelitev Komisiji za preprečevanje korupcije. Zato lahko sodišče v njeno razlago lahko poseže le, če presodi, da glede na ustaljene metode prava temu pojmu take vsebine ni mogoče dati.**

PODROČJA NAJPOGOSTEJE ZAZNANIH KRŠITEV

- Postopki izbire članov nadzornih svetov in uprav; uradnikov na položaju (npr. postopek uradniškega sveta); zaposlovanja na nivoju vodenja strateških služb družb, direktorotov na državni ravni, družbe in javni zavodi na lokalni ravni
- Področje izvajanja javnih naročil in drugih postopkov razdeljevanja javnih sredstev (javni razpisi)
- Področje naročanja storitev zunanjih strokovnjakov, svetovalcev (npr. odvetniške storitve)

RAVNANJA, KI PREDSTAVLJAJO KRŠITEV INTEGRITETE

- izdaja dovoljenja za opravljanje zakonsko prepovedane dejavnosti
- kršitev zakonskih določb in pravil internih aktov iz naslova razkritja poslovne skrivnosti
- najem odvetniških storitev v primerih zastopanja funkcionarja, poslovodne osebe kot fizične osebe, pri odvetniških pisarnah, družbah, ki že zastopajo subjekt, pri katerem oseba opravlja funkcijo
- nedovoljeno vplivanje v postopkih – kjer oseba nima pristojnosti, pooblastil
- nerazkritje potrebnih pojasnil/informacij delodajalcu (iz zasebne sfere – neizpolnjevanje obveznosti do države)
- prirejanje javnega razpisa – merila in kriteriji
- privilegiranje točno določenega ponudnika, kandidata in nespoštovanje zakonskih določb
- zavajanje Komisije ali drugih subjektov javnega sektorja (oviranje Komisije pri izvajanju zakonskih nalog) in zavajanje javnosti

OPREDELJENO RAVNANJE	ŠTEVILO RAVNANJ
dovoljenje za opravljanje zakonsko prepovedane dejavnosti	2
kršitev zakonskih določb in pravil internih aktov (razkritje poslovne skrivnosti)	2
najem odvetniških storitev	5
nedovoljeno vplivanje	7
Nerazkritje potrebnih pojasnil/informacij delodajalcu (iz zasebne sfere – neizpolnjevanje obveznosti do države)	1
prirejanje javnega razpisa	1
privilegiranje	5
privilegiranje in nespoštovanje zakonskih določb	1
zavajanje	3
zavajanje Komisije (oviranje Komisije pri izvajanju zakonskih nalog) in zavajanje javnosti	1
SKUPAJ	28

STATUS OBRAVNAVANE OSEBE	ŠTEVILO
član organa nadzora	2
član nadzornega sveta družbe v lasti RS	2
funkcionar	17
član sveta BS (viceguverner BS)	1
državni sekretar	3
minister	2
občinski svetnik	1
župan	10
generalni sekretar stranke (pred ZIntPK-C)	1
generalni sekretar stranke	1
javni uslužbenec	2
javni uslužbenec	2
poslovodna oseba	5
direktor javnega gospodarskega zavoda	2
direktor javnega podjetja	1
direktor javnega zavoda	1
ravnateljica javnega zavoda	1
uradnik na položaju	1
direktor občinske uprave	1
SKUPAJ	28

POSLEDICE KRŠITEV

Konec leta 2022 je pričela veljati novela ZSDH-1, ki zaenkrat edina vsebuje določbe v povezavi s sankcijami glede pravnomočno ugotovljenih kršitev integritete.

Tako SDH pri glasovanju o kandidatih **za člana nadzornega sveta v družbi s kapitalsko naložbo države** lahko glasuje le za kandidate, ki poleg meril, ki jih določa zakon, ki ureja gospodarske družbe, med drugim zadostijo merilu, da Komisija za preprečevanje korupcije za njih s pravnomočnim aktom ni ugotovila kršitev integritete. Torej takšnih oseb ne more imenovati oziroma zanje glasovati, medtem ko mora SDH tudi redno preverjati izpolnjevanje tega merila za obstoječe člane nadzornih svetov in v primeru ugotovitve njihovega neizpolnjevanja takoj začeti postopke za odpoklic člana nadzornega sveta.

POSLEDICE KRŠITEV

Za **člana nadzornega sveta SDH (predlaga pristojno ministrstvo Vladi RS, ta predlaga Državnemu zboru RS)** je lahko izvoljen, kdor poleg pogojev, ki jih določa zakon, ki ureja gospodarske družbe, izpolnjuje tudi pogoj in merilo, da ga odlikuje osebna integriteta in poslovna etičnost ter Komisija za preprečevanje korupcije zanj s pravnomočnim aktom ni ugotovila kršitev integritete.

Ravno tako je član nadzornega sveta SDH na predlog Vlade RS odpoklican (odpokliče Državni zbor), če pri svojem ravnanju na kakršen koli način krši integriteto, kar Komisija za preprečevanje korupcije ugotovi s pravnomočnim aktom.

SISTEMSKE REŠITVE

- Vzpostavljena formalna pravila - opredelitev nesprejemljivih ravnanj posameznikov in organizacije (sistem vrednot, etični kodeks, vzpostavitev standardov)
- Vodenje z zgledom
- Izobraževanje, ozaveščanje

- Identificiranje tveganj za nastanek kršitev integritete (procesi, področja, delovna mesta)
- Načrtovanje in izvedba ukrepov za preprečevanje nastanka kršitev integritete
- Nadzor nad izvajanjem ukrepov

SISTEMSKE REŠITVE

- Zaznavanje sumov kršitev integritete
- Odziv na zaznane sume kršitev integritete (vzpostavljen sistem sankcioniranja) - od 19. 11. 2022 so sankcije zajete v določbah ZSDH-1, saj oseba, ki ima pravnomočno ugotovljene kršitve integritete, ne more postati ČLAN NADZORNEGA SVETA DRUŽBE V UPRAVLJANJU SDH, ČLAN NADZORNEGA SVETA ALI UPRAVE SDH. - vzpostavitev kriterijev na nižjem nivoju – ali so osebe s pravnomočno ugotovljenimi kršitvami integritete primerne za zaposlitev na drugih vodilnih delovnih mestih v družbah v državni lasti – teža kršitve?
- Vzpostavitev dobro delujočega sistema skladnosti poslovanja in integritete

KPK REPUBLIKA SLOVENIJA
KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE

INTEGRITETA | ODGOVORNOST | TRANSPARENTNOST

Integriteta predstavlja imunski sistem posameznika, organizacije in družbe pred nesprejemljivimi, ne zgolj koruptivnimi ravnanji.

Hvala za pozornost!

anti.korupcija@kpk-rs.si

www.kpk-rs.si